

Вікторія МАЦУКА

Маріупольський державний університет

Зелений туризм у Литві та Україні: екоекономічні ініціативи, які працюють

Зелений туризм, або екотуризм, сьогодні є одним із найперспективніших напрямів розвитку туристичної галузі, що поєднує відпочинок на природі із збереженням довкілля, підтримкою місцевих громад і популяризацією культурної спадщини. У контексті глобальних викликів, пов'язаних зі змінами клімату та виснаженням природних ресурсів, розвиток зеленого туризму набуває значення в Україні та Литві. Обидві країни мають багаті природні ландшафти, етнокультурні традиції та потенціал для створення сталих туристичних продуктів. У Литві зелений туризм офіційно інтегрований у туристичну політику держави. Програма Lithuania Travel Green підтримує сертифікацію туристичних об'єктів, що дотримуються принципів екологічної відповідальності. Важливу роль відіграють національні парки, зокрема Аукштайтійський, Жемайтський і Дзукійський, де організовані численні екостежки, природоохоронні маршрути, етнографічні музеї. Розвиток цифрових технологій – мобільних застосунків, інтерактивних карт, онлайн-платформ – полегшує доступ до інформації та планування екологічних подорожей. В Україні зелений туризм формується здебільшого завдяки ініціативам місцевих громад, неурядових організацій і малого бізнесу. У Карпатах, на Поліссі, Поділлі, Бескидах з'являються екооселі, фермерські господарства, тематичні маршрути для піших, вело- і водних мандрівок. Проекти «Зелений туризм», «Коло гостинності» пропонують туристам цифрові сервіси для бронювання, отримання інформації про екологічні локації та замовлення місцевих продуктів. Особливу увагу приділяють розвитку екологічної освіти, залученню молоді, просуванню відповідального ставлення до природи. Обидві країни стикаються зі спільними викликами – необхідністю збереження унікальних природних комплексів, розбудови туристичної інфраструктури, формування екосвідомості у туристів. Перспективним напрямом є співпраця України та Литви у створенні транскордонних екологічних маршрутів, обміні досвідом цифровізації туризму, організації спільних освітніх і культурних проєктів. Це дозволить підвищити привабливість зеленого туризму, зміцнити міждержавні зв'язки, сприяючи сталому розвитку регіонів і збереженню природної та культурної спадщини обох народів.

Ключові слова: *зелений туризм, екотуризм, сталий розвиток, екологічна відповідальність, цифрові технології, культурна спадщина, екологічна освіта, транскордонні маршрути, сталий туризм, екосвідомість.*

Vaiva AGLINSKAS

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

Dainingas Ukrainos palaikymas užsienyje: rizomatinio folkloro atvejai

Pranešime aptarsiu tarptautinių muzikinių ryšių apraiškas ir palaikymą Ukrainai, žinomas įvairiose dainų atlikimo iniciatyvose Šiaurės Amerikoje. Apžvelgsiu trijų muzikinių bendruomenių ir kolektyvų atvejus Toronte, Niujorke, ir Ohajo valstyboje, kur ne tik sklaidžiamas ukrainiečių liaudies dainų bei papročių

žinomumas, bet ir realiai prisidedama prie Ukrainos gynybos renkant ir pristatant materialinę paramą. Bus aptariama, kaip šių grupių dainų repertuarai formuojami ir pasidalinami su kitais kolektyvais, kaip bendruomeniškumas sukuriamas per įvairias veiklas, kaip palaikomas ryšys su Ukraina, ir kaip šie kolektyvai įprasmina Ukrainos kultūrinę atmintį už jos ribų tiek iki 2022 metų, tiek ir po pastarosios Rusijos invazijos. Šios išvalgos ir pasakojimai pagrįsti asmenine patirtimi, nuo 2013 metų praktiniuose užsiėmimuose bendraujant su aktualiais kolektyvais. Sieksiu atskleisti ir tirti dainų žinių tarpasmenines sąsajas, naujas dainų interpretacijas, bei kokias prasmes ir prisiminimus žmonės joms priskiria, kartais net nemokėdami kalbos. Tradicinis dainavimas ir folkloras šiuo atveju gali tapti nebe šeimos ar tautinio identiteto indikacija, perduodama iš kartos į kartą, o horizontalesnis mokymasis bei interpretavimas, kylantis iš pažinčių tinklo ir atsitiktinių susitikimų įvairiose pasaulio vietose. Kaip tokia perspektyva galėtų išryškinti rizomatinę (Deleuze & Guattari 1987) folkloro sampratą? Kaip rizomatinė teorija galėtų padėti apibrėžti folklorines praktikas ir pasirodymus krizės ir geopolitinių sukrėtimų laikais?

Raktažodžiai: Liaudies dainos, bendruomeniniai chorai, diaspora, rizomas, krizė.

Валерій ЧЕМЕС

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Литва в українській гуманітаристиці

Україну і Литву протягом століть, як відомо, еднають політичні, культурні, географічні, наукові, мовні зв'язки і паралелі, які можуть бути відзначені в короткому огляді в таких, зокрема, аспектах. I. Соціально-політичний аспект. Тривалий, більш ніж півтисячолітній період співіснування більшої частини України в орбіті Великого князівства Литовського, потужної поліетнічної держави епохи середньовіччя і нової доби (1236-1795). Наступні два століття визвольних змагань литовського і українського народів ознаменувалися повним і остаточним відновленням незалежності обох держав і націй завдяки, зокрема, діяльності таких всенародних громадсько-політичних об'єднань як Саюдіс (Sąjūdis) і Народний рух України. Сьогодні у надскладний період своєї політичної історії, пов'язаної з нападом Росії, українці відчувають всебічну економічну і гуманітарну підтримку і солідарність Литовської держави та її народу, свідченням чого є ось уже IV Міжнародна науково-практична конференція з промовистою назвою «Україна – Литва: історичні, мовно-культурні та туристські паралелі». Представники української гуманітаристики, присутні на цих високих форумах, глибоко вдячні всім організаторам – литовським установам і інституціям – за високий науковий рівень і гостинність. II. Історико-культурний (Культурно-мистецький) аспект. 1596 року у Вільні побачила світ «Граматіка словенська...» Лаврентія Зизанія, у якій «патріотично» відзначаємо відчутний вплив тогочасної української мови (аби, нехай, маємо, мовимо тощо). Саме це видання, що з'явилося на литовській землі, певний час було єдиним підручником церковнослов'янської мови в братських школах України і Білорусі. 1619 року у м. Вієвіс (Vievis) поблизу Вільнюса (40 км) видано працю «Граматіки славенския правильное свнтагма» Мелетія Смотрицького, що багато десятиліть служила основним джерелом вивчення церковнослов'янської мови у редакції, в якій вона тоді функціонувала в Україні та Білорусі. Україна і Литва навзаєм вшановують визначних постатей свого культурно-мистецького пантеону. Так, 3 вересня 2011 року у столиці Литви,